

Юридичні науки

УДК 342.951.438 (045)

Червенкова Марина Георгіївна

аспірант Юридичного інституту

Національного авіаційного університету

Червенкова Марина Георгиевна

аспирант Юридического института

Национального авиационного университета

Chervienkova Maryna

Postgraduate student of the Law Institute of

National Aviation University

ORCID: 0000-0002-3970-0501

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-РЕЛІГІЙНИХ
ВЗАЄМОВІДНОСИН В УКРАЇНІ ТА ЇХ АДМІНІСТРАТИВНО-
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ГОСУДАРСТВЕННО-РЕЛИГИОЗНЫХ
ОТНОШЕНИЙ В УКРАИНЕ И ИХ АДМИНИСТРАТИВНО-
ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ
PERSPECTIVES FOR DEVELOPMENT OF PUBLIC-RELIGIOUS
RELATIONS IN UKRAINE AND THEIR ADMINISTRATIVE AND
LEGAL ADJUSTMENT**

Анотація. Стан релігійної ситуації в Україні є досить складним. Основними проблемами є: протистояння між релігійними організаціями, що породжується розподілом сфер впливу між ними; політизація релігійного середовища; поширення діяльності сект, відсутність належного адміністративно-правового регулювання, тощо.

З метою покращення правового регулювання у статті проаналізовані перспективні напрями розвитку державно-релігійних відносин та досліджені механізми адміністративно-правового регулювання досліджуваних відносин.

Підсумовуючи вищевикладене, вважаємо, що адміністративно-правовий механізм регулювання свободи віросповідання в Україні складається з таких елементів, як: норми права, правовідносини, акти реалізації норм права. У статті надано визначення адміністративно-правового регулювання релігійної сфери.

Ключові слова: *державно-релігійні відносини, релігійна сфера, релігійна організація, адміністративно-правове регулювання.*

Анотація. *Состояние религиозной ситуации в Украине является достаточно сложным. Основными проблемами являются: противостояние между религиозными организациями, порождаемое распределением сфер влияния между ними; политизация религиозной среды; распространение деятельности сект, отсутствие надлежащего административно-правового регулирования, т.*

С целью улучшения правового регулирования в статье проанализированы перспективные направления развития государственно-религиозных отношений и исследованы механизмы административно-правового регулирования исследуемых отношений.

Подытоживая вышеизложенное, считаем, что административно-правовой механизм регулирования свободы вероисповедания в Украине состоит из таких элементов, как: нормы права, правоотношения, акты реализации норм права. В статье дано определение административно-правового регулирования религиозной сферы.

Ключевые слова: *государственно-религиозные отношения, религиозная сфера, религиозная организация, административно-правовое регулирование.*

Summary. *The state of the religious situation in Ukraine is rather complicated. The main problems are: confrontation between religious organizations, generated by the division of spheres of influence between them; politicization of the religious environment; the spread of activity of sects, the lack of proper administrative and legal regulation, etc.*

In order to improve the legal regulation, the perspective directions of development of state-religious relations are analyzed in the article and the mechanisms of the administrative-legal regulation of the studied relations are investigated.

Summing up the above, we consider that the administrative and legal mechanism of regulation of freedom of religion in Ukraine consists of such elements as: the rules of law, legal relations, acts of the implementation of the rules of law. The article defines administrative-legal regulation of the religious sphere.

Key words: *state-religious relations, religious sphere, religious organization, administrative and legal regulation.*

Постановка проблеми. *Зміни державно-релігійних взаємовідносин пов’язані з трансформацією та розвитком суспільних відносин, що зумовлює необхідність належного адміністративного-правового регулювання релігійної сфери та необхідність побудови в державі дієвої структури органів влади, які повинні здійснювати нормотворчу діяльність, контроль-наглядову та втілювати державну релігійну політику.*

Сучасне адміністративне право регулює не лише відносини управлінського характеру, а й певну сукупність відносин, що мають місце,

зокрема, при інформуванні населення, погодженні з суб'єктами підприємницької діяльності меж земельної ділянки, укладенні адміністративних договорів, використанні приватноправових форм вирішення завдань публічного характеру тощо. Природно, це також накладає свій відбиток на зміст Особливого адміністративного права. Тенденції розвитку сучасного адміністративного права вимагають інших підходів щодо завдань Особливого адміністративного права, норми якого, відповідно, повинні регламентувати не лише управлінські відносини, скільки відносини, що виникають у сфері функціонування публічної адміністрації. За такого підходу завдання правового регулювання Особливого адміністративного права повинні полягати у тому, щоб з максимальною чіткістю і повнотою визначити абсолютно всі аспекти спілкування суб'єктів публічної адміністрації з приватними особами, роз'яснити, розтлумачити ті категорії, які чітко не визначені або не конкретизовані [1].

Основними проблемними питаннями адміністративно-правового регулювання в релігійній сфері є:

- відсутність відповідного законодавства, розпорошеність норм, базування правового регулювання на радянських стандартах;
- невизначеність основних повноважень та структури органів влади;
- напруженість у суспільстві та зростання міжрелігійних конфліктів;
- необхідність удосконалення інституту надання адміністративних послуг у релігійній сфері;
- діяльність в Україні значної кількості деструктивних релігійних організацій;
- зміцнення духовно-морального здоров'я населення;
- притягнення до відповідальності за правопорушення у релігійній сфері;
- політизація релігійної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню інституту свободи віросповідання, адміністративно-правовому регулюванню цього інституту та приділялась значна увага науковців, наприклад, в роботах І.А. Бальжик, М. Ю. Бабія, О.П. Васильченко, Д.О. Вовк, М.М. Городній, А. Колодного, І.М. Компанієць, Ю.В. Кривенко, М.В. Левчук, В.М. Малишко, І.А. Мацелюх, О.П. Мельничук, І.В. Міма, П.П. Мінка, М.В. Палій, В.М. Пастернак, В.Ф. Піддубна, І.О. Пистінський, В.Л. Приступлюк, С.П. Рабінович, А.Ю. Радченко, Г.Л. Сергієнко, В. М. Сорокун, І.Б. Тучапець, Ю.Ю. Фисун, Л.В. Ярмол та інші.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Основними цілями статті є: визначити поняття та зміст адміністративно-правового регулювання в релігійній сфері; охарактеризувати структуру, порядок формування та повноваження органів управління релігійної організації; сформулювати пропозиції щодо подальшого вдосконалення законодавства, яке регулює адміністративно-правовий статус релігійних організацій в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зміни державно-релігійних взаємовідносин пов'язані з трансформацією та розвитком суспільних відносин, що зумовлює необхідність належного адміністративно-правового регулювання релігійної сфери та необхідність побудови в державі дієвої структури органів влади, які повинні здійснювати нормотворчу діяльність, контроль-наглядову та втілювати державну релігійну політику.

Сучасне адміністративне право регулює не лише відносини управлінського характеру, а й певну сукупність відносин, що мають місце, зокрема, при інформуванні населення, погодженні з суб'єктами підприємницької діяльності меж земельної ділянки, укладенні адміністративних договорів, використанні приватноправових форм вирішення завдань публічного характеру тощо. Природно, це також

накладає свій відбиток на зміст Особливого адміністративного права. Тенденції розвитку сучасного адміністративного права вимагають інших підходів щодо завдань Особливого адміністративного права, норми якого, відповідно, повинні регламентувати не лише управлінські відносини, скільки відносини, що виникають у сфері функціонування публічної адміністрації. За такого підходу завдання правового регулювання Особливого адміністративного права повинні полягати у тому, щоб з максимальною чіткістю і повнотою визначити абсолютно всі аспекти спілкування суб'єктів публічної адміністрації з приватними особами, роз'яснити, розтлумачити ті категорії, які чітко не визначені або не конкретизовані [1].

Основними проблемними питаннями адміністративно-правового регулювання в релігійній сфері є:

- відсутність відповідного законодавства, розпорошеність норм, базування правового регулювання на радянських стандартах;
- невизначеність основних повноважень та структури органів влади;
- напруженість у суспільстві та зростання міжрелігійних конфліктів;
- необхідність удосконалення інституту надання адміністративних послуг у релігійній сфері;
- діяльність в Україні значної кількості деструктивних релігійних організацій;
- зміцнення духовно-морального здоров'я населення;
- притягнення до відповідальності за правопорушення у релігійній сфері;
- політизація релігійної сфери.

Законодавець покладає на органи виконавчої влади досить суттєві юридичні обов'язки, пов'язані з реалізацією прав і свобод громадян в релігійній сфері. Сукупність адміністративно-правових засобів, за допомогою яких здійснюється вплив на відносини, що виникають у процесі

реалізації адміністративних зобов'язань публічної адміністрації являє собою механізм адміністративно-правового регулювання.

Мінка П.П. до структури механізму адміністративно-правового регулювання відносить наступні елементи: норми адміністративного права, об'єктивно виражені в законах та інших нормативних актах; адміністративно-правові відносини; акти застосування норм адміністративного права; акти тлумачення норм адміністративного права; правосвідомість; правова культура; законність [2, с. 17].

Основною метою адміністративно-правового регулювання в релігійній сфері є створення державною владою відповідних умов для повноцінної реалізації прав людини і громадянина на свободу совісті. Пріоритетними напрямками дієвої державної політики в релігійній сфері є законодавство, яке відповідає вимогам сьогодення.

Механізм адміністративно-правового регулювання є явищем похідним від механізму правового регулювання в цілому. Адміністративно-правовий вплив здійснюється на державній основі, на нормах, закріплених у законі чи підзаконних адміністративно-правових актах. Реалізація правових приписів може здійснюватися за різними напрямками, що іменуються функціями адміністративно-правового впливу. Функції як елементи впливу не лише вказують напрями впливу. Кожна з них несе змістовне навантаження, має свій механізм, за допомогою якого впливає на суспільну дійсність. Елементи реалізації функцій адміністративного права виявляють механізм його впливу [2, с. 91].

І. П. Голосніченко під механізмом адміністративно-правового регулювання розуміє сукупність адміністративно-правових засобів, за допомогою яких здійснюється вплив на відносини, що виникають у процесі реалізації державної виконавчої влади, а його структурними елементами визначає норми адміністративного права, адміністративно-правові

відносини, акти тлумачення норм адміністративного права та акти реалізації адміністративно-правових норм і відносин [5, с. 14].

Виходячи з розглянутого, на наш погляд, механізм адміністративно-правового регулювання свободи віросповідання в Україні – це система адміністративно-правових засобів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання суспільних відносин у сфері свободи віросповідання. Головним же призначенням такого регулювання є спонукання відповідних суб'єктів права діяти самостійно та здійснювати свої права й виконувати обов'язки в межах встановлених нормативно-правовими актами у сфері свободи віросповідання.

Підсумовуючи вищевикладене, вважаємо, що адміністративно-правовий механізм регулювання свободи віросповідання в Україні складається з таких елементів, як:

- норми права – загальнообов'язкові правила поведінки, встановлені з метою регулювання суспільних відносин у сфері свободи віросповідання;
- правовідносини – вольові суспільні відносини, що виникають на основі норм права у сфері адміністративно-правового регулювання свободи віросповідання;
- акти реалізації норм права – процес фактичного втілення конкретних приписів правових норм стосовно конкретних суб'єктів у сфері адміністративно-правового регулювання свободи віросповідання.

Діяльність органів державної влади повинна базуватись на таких завданнях:

- побудова державно-релігійних відносин за світськими принципами держави ;
- захист прав громадян на свободу совісті і недопущення діяльності деструктивних релігійних організацій;

- здійснення нормотворчої діяльності для удосконалення законодавства в релігійній сфері;
- створення стандартів та системи діяльності органів державної влади в релігійній сфері;
- формування належних умов діяльності релігійних організацій та здійснення державними органами нагляду за дотриманням законодавства;
- здійснення спільних роз'яснювальних, наукових, практичних та інформаційно-просвітницьких заходів серед населення для розвитку взаємодії держави та релігійних організацій;
- залучення громадських та державних структур для досягнення поставлених цілей і завдань в релігійній сфері.

Взаємовідносини держави і релігійних організацій мають відповідати наступним принципам: 1) держава не повинна втручатися у внутрішні справи діяльності релігійних організацій; 2) релігійні організації не втручаються в діяльність держави; 3) в окремих видах суспільних відносин взаємовідносини держави і релігійних можуть будуватись на паритетних засадах.

Як зазначив Хаварівський держава регулює діяльність релігійних об'єднань, спрямовану на прищеплення суспільству гуманістичних цінностей.

Для цього необхідно:

- удосконалювати форми взаємодії центральних державних і місцевих виконавчих органів з релігійними об'єднаннями;
- надавати всебічну підтримку тим громадським ініціативам релігійних об'єднань, які відповідають цілям державної політики в релігійній сфері;
- активно взаємодіяти з релігійними об'єднаннями з широкого спектру питань з метою зниження рівня радикалізації поглядів певної частини

віруючих, протидії ідеям радикальних релігійних течій, теологічної дискредитації їх ідеології;

- забезпечити транспарентність і прозорість організаційної, фінансово-господарської та проповідницької діяльності релігійних об'єднань, що діють на території країни;
- надавати підтримку діяльності релігійних об'єднань і їх представників, які виступають із закликами до віруючих шанувати державні символи, поважати національні і державні свята, брати активну участь в соціально-економічній і громадсько-політичному житті країни;
- не допускати діяльності релігійних об'єднань, течій і їх представників, які виступають із закликами до віруючих відмовлятися від виконання конституційних норм, в тому числі в частині дотримання принципів світської держави, а також не допускати пропаганди релігійного екстремізму і тероризму, що відповідає вимогам законодавства України.

Реалізація державної політики в релігійній сфері здійснюється уповноваженим органом в релігійній сфері у взаємодії із зацікавленими державними органами та інститутами громадянського суспільства.

Закони мають адекватно відображати і враховувати цю політику, вдосконалюватися – і це також компетенція спеціального органу. Україна має бути зацікавленою у вихованні релігійних громадян у державницькому дусі. Ідея окремого державного органу, що регулює відносини держави і релігійних організацій актуальна сьогодні як ніколи. У нових політичних умовах, коли точиться боротьба за стабілізацію становища в Україні й демократизацію суспільних процесів, важливого значення набуває вироблення науково обґрунтованої політики щодо релігійних організацій, вміння використовувати в потрібному напрямі їх можливості та вплив на віруючих. Ефективність державного управління у сфері релігій неможлива

без моніторингу соціально-політичних позицій багатомільйонного віруючого населення України, який повинен здійснюватися компетентними професійно підготовленими кадрами.

Важливим є те, що регулювання державно-релігійних відносин повинно бути скерованим не виключно на задоволення релігійних потреб віруючих, а і на задоволення та захист інтересів осіб, які не відносять себе до жодної з релігійних груп. Держава повинна забезпечувати рівність прав різних груп населення та організацій. Рівність конфесій перед законом чинна лише в державно-правових відносинах. З відокремленням релігійних організацій від держави остання перебрала обов'язок захищати їхні права та законні інтереси, сприяти встановленню відносин взаємної релігійної та світоглядної терпимості й поваги між громадянами, які сповідують релігію або не сповідують її, між віруючими різних віросповідань та іншими релігійними організаціями [**Error! Reference source not found.**, с. 13].

На нашу думку, наявна модель державно-релігійних відносин в Україні є прийнятною на сьогоднішній день, утім ліберально-симбіотична або партнерська модель є еталонною та потребує поетапного впровадження. Напружена релігійна ситуація, базування національного законодавства на положеннях радянського, стрімкий розвиток релігійних відносин, які потребують сучасного нормотворення, відсутність чітких повноважень державних органів, відсутність дієвого механізму адміністративно-правового регулювання релігійної сфери є пріоритетними питаннями до вирішення.

З контексті впровадження партнерської моделі державно-релігійних відносин в сфері зміцнення національної безпеки, подолання міжрелігійних конфліктів, необхідність розвитку міжнародної суб'єктності України, утвердження Української Помісної Православної Церкви доцільно згадати про наступні події, що відбулись в Україні впродовж останнього року:

У січні 2017 року було створено Всеукраїнську Раду релігійних об'єднань. Рада утворилась з метою об'єднання зусиль релігійних організацій в процесах національно-духовного відродження України; ведення і координації міжконфесійного діалогу як в Україні, так і поза її межами; участі у розробці проектів законодавчих та інших нормативних актів із питань державно-церковних відносин і толерантизації міжконфесійного життя; здійснення колективних заходів добродійного характеру та ін.

У лютому 2017 року відбулась зустріч предстоятеля УПЦ КП патріарха Філарета з керівництвом Української Держави – Президентом України П. Порошенком, Прем'єр-міністром України В. Гройсманом, Генеральним прокурором України Ю. Луценком. Сторони обговорили роль духовенства Київського патріархату під час становлення української державності, у протидії зовнішнім утискам, питання співпраці держави та релігійних організацій, перспективи перемовин УПЦ КП зі Вселенською патріархією стосовно визнання автокефалії українського православ'я.

У березні 2017 року відбулась зустріч Прем'єр-міністра України В. Гройсмана із Вселенським патріархом Варфоломієм у Стамбулі. Йшлося про підтримку Константинополем Українського народу у питаннях об'єднання українського православ'я.

У травні 2017 року Прем'єр-міністр України В. Гройсмана зустрівся з Єрусалимським патріархом Теофілом III. Основною темою обговорення стало питання відновлення міжцерковного діалогу в Україні.

У вересні 2017 року набув чинності Закон України «Про освіту» яким приватним навчальним закладам було надано право визначати релігійну спрямованість власної освітньої діяльності.

У жовтні 2017 року було офіційно зареєстровано Духовне управління мусульман Автономної Республіки Крим. Поява нової інституції пов'язана з необхідністю координації діяльності релігійних громад мусульман, котрі

складаються переважно з кримських татар, та які вимушені були залишити Кримський півострів, анексований Росією.

У листопаді 2017 року при МЗС України створили Комісію для укладення конкордату (двосторонньої угоди) між Україною та Ватиканом.

7 грудня 2017 р. – прийняття Верховною Радою України змін до Податкового кодексу України, які скасовують перереєстрацію релігійних організацій та гарантують автоматичне внесення їх до Реєстру неприбуткових установ і організацій.

В. о. міністра охорони здоров'я У. Супрун зазначила, що релігійні організації тісно співпрацюють з медзакладами. По всій країні ними постійно проводяться благодійні акції та збір коштів на нове обладнання, ліки та оплату медичних послуг. Вони щодня спілкуються з людьми з питань здоров'я, тож глибоко розуміють потребу пацієнта і лікаря та допомагають комунікувати їх решті суспільства, у тому числі центральній та місцевій владі», - зауважила Уляна Супрун. Розпочала роботу Громадська рада при МОЗ України з питань співпраці з Всеукраїнською Радою Церков і релігійних організацій. Серед пріоритетів - підсилення профілактики громадян, просвітництво, психологічне здоров'я. Дуже втішена нашою сьогоднішньою зустріччю. Докладемо максимальних зусиль для ефективного втілення запланованого і конструктивної співпраці [7].

Верховна Рада України 19 квітня 2018 року підтримала постанову про підтримку звернення президента до вселенського патріарха Варфоломія про надання томосу на автокефалію православної церкви в Україні.

Президент України Петро Порошенко 17 квітня 2018 року на екстреній зустрічі із головами парламентських фракцій попросив Верховну Раду підтримати звернення «президента і церковних ієрархів до Вселенському патріарха» щодо надання томосу (указ, декрет «материнської церкви» щодо надання автономії в управлінні (автокефалії) якійсь частині

цієї церкви, фактично визнання статусу – ред.) українській православної помісній церкві.

Перед цим 9 квітня 2018 року президент України у Стамбулі мав зустріч із Вселенським патріархом Варфоломієм у його офіційній резиденції.

За цей проект постанови, підтриманий більшістю парламентських фракцій, проголосували 268 народних депутатів. Проти виступили 36 депутатів, зокрема, представники «Опозиційного блоку», заявивши, що рішення має ухвалюватися не на політичному рівні, а в рамках міжрелігійного діалогу [2].

Важливою проблемою сьогодення лишається діяльність сект, які створюють небезпеку для держави, суспільства та громадян.

Їхня діяльність спрямована на:

1) використання релігійного фактора як знаряддя втручання у внутрішні та зовнішні справи України, проникнення в органи публічної влади та засоби масової інформації;

2) поширення деструктивних ідеологій, що становлять загрозу духовності українського народу та суперечать загальнолюдським нормам;

3) можлива поява окремого воєвничого релігійного об'єднання, діяльність якого може призвести до загибелі людей, масових заворушень та терористичних актів;

4) провокування та загострення конфліктів на релігійному й національному ґрунті;

5) підрив громадського порядку, ушкодженням здоров'я й моральності населення; використання спеціальних хімічних препаратів і апаратури, які надають можливість маніпулювати вольовою сферою людини; загрози, переслідування, а в деяких випадках і фізичний тиск на тих, хто вирішив залишити секту;

б) використання релігійних організацій кримінальними структурами. Можлива легалізація через них коштів, отриманих злочинним шляхом, чи, навпаки, використання пожертвувань і навіть самих віруючих для протиправної діяльності. У цьому зв'язку становить небезпеку поширення наркоманії. Переважна більшість неокультів є або релігійними об'єднаннями, що звільняються від сплати податків з грошей, які надходять від пожертвувань, або громадськими організаціями, які не сплачують податків із членських внесків.

З'являється можливість вести «бізнес», завдяки якому шахраї намагаються заробляти великі гроші, вводячи в оману людей. Нерідко представники релігійних та громадських організацій, зокрема неокультів, під прикриттям статутної господарської займаються незаконною комерційною діяльністю та не сплачують податків, отриманих від її проведення, а також під виглядом гуманітарної допомоги ввозять комерційні товари [8].

Звертає на себе увагу намагання лідерів різних сект створити позиції впливу в органах влади, державних та комерційних підприємствах і засобах масової інформації для лобіювання своїх інтересів.

Окрім цього, діяльність великої кількості держав світу спрямована на інформування населення про нетрадиційні релігійні організації, проведення їхньої експертизи. Так, Парламентська Асамблея Ради Європи прийняла Рекомендацію №1 412 (1999 р.) «Протиправні дії сект», де пропонує урядам держав-членів у разі необхідності створювати та підтримувати незалежні загальнонаціональні та регіональні інформаційні центри про нетрадиційні релігійні організації, проводити їхню експертизу [9, с. 25-26].

На нашу думку, адміністративно-правові гарантії реалізації права на свободу віросповідання – це врегульована нормами адміністративного права діяльність уповноважених органів (посадових осіб), спрямована на здійснення управління у цій сфері та виконання юридичних обов'язків з

приводу втілення в життя права на свободу віросповідання. До системи таких гарантій слід віднести: правові та організаційні.

На нашу думку, законодавчо закріплене право на свободу віросповідання може бути реалізоване лише за наявності дієвого механізму реалізації цього права, його забезпечення та захисту. Саме в межах адміністративно-правових процедур відбувається реалізація права на свободу віросповідання. Процесуальними гарантіями реалізації права на свободу віросповідання є порядок реалізації права громадян на реєстрацію релігійної організації; гарантований правовий захист з боку суб'єктів, наділених контрольними повноваженнями; процесуальні строки реєстрації релігійної організації тощо.

Обов'язки держави у адміністративному регулюванні релігійних відносин:

- формувати та здійснювати свою політику у сфері забезпечення права на свободу совісті відповідно до партнерської моделі її взаємовідносин із церквою (релігійними організаціями); державна політика у цій сфері є частиною внутрішньої і зовнішньої політики держави;
- привести чинне законодавство, що регламентує забезпечення права на свободу совісті, діяльність церкви (релігійних організацій), та державно-конфесійні відносини у відповідність до цієї Концепції;
- забезпечувати захист релігійних реліквій, святинь, символів, місць паломництва, будівель релігійного призначення;
- забезпечувати відкритість і прозорість процесів формування державної політики у сфері забезпечення права на свободу совісті та партнерських взаємовідносин з церквою (релігійними організаціями) на всіх рівнях державної влади;

Прийняти нову редакцію Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації». Проводити серйозну і регулярну роз'яснювальну

роботу серед громадян про небезпеку тоталітарних сект. У контексті проведення адміністративної реформи в Україні, запровадження стандартів управління якістю, та створення якісного механізму надання державних послуг надати повноваження з реєстрації релігійних організацій Державному комітетові України у справах національностей та релігій, а також надати йому (та відповідним структурним підрозділам на місцях) контрольні функції за дотриманням релігійними організаціями та суб'єктами правовідносин законодавства у сфері свободи віросповідання.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, якщо ситуація в релігійному середовищі залишатиметься юридично неупорядкованою, то це в найближчому майбутньому може призвести до небажаних наслідків: надмірної політизації конфесійного середовища; нагнітання конфліктності у відносинах між релігійними об'єднаннями різних типів та віросповідань; посилення експансіоністської політики на українських теренах зарубіжних нерелігійних структур.

Література

1. Мельник Р.С. Новели сучаснонь концепцьь українського адмыныстартивного права [Електронный ресурс]. – Режим доступа: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/8742/Melnyk%20RS%20LP2017-5.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Рада схвалила звернення до патріарха Варфоломія про автокефалію української церкви [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/news/29176568.html>
3. Мінка, П. П. Адміністративно-правове регулювання свободи віросповідання в Україні [Текст] : автореферат... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.07 - адміністр. право і процес; фінанс. право; інформ. право / Мінка П. П. – Дніпропетровськ : Дніпропетровський держ. ун-т внутр. справ, 2010. – 20 с.

4. Голосніченко І. П. Попередження корисливих проступків засобами адміністративного права / Голосніченко І. П. – К. : Вища шк., 1991. – 204 с.
5. Голосніченко І. П. Поняття адміністративної відповідальності та її законодавче регулювання / І. П. Голосніченко // Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : У 2-х т. Т. 1: Загальна частина. – К. : Юридична думка, 2004. – С. 430-432.
6. Інституціалізація державно-церковних відносин в Україні: історико-управлінський аспект : автореф. дис ... канд. наук з державного управління: 25.00.01 / Устим Богданович Хаварівський . – Львів : Б.В., 2011 . – 20 с.
7. Релігійно-інформаційна служба України «Супрун розвіяла міф, що в медицині священослужителі лише освячують приміщення» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://risu.org.ua/ua/index/all_news/community/religion_and_society/72733/
8. Петрик В. М. Основні напрямки та механізми вдосконалення державно-церковних відносин у контексті захисту національної безпеки України (на прикладі новітніх релігійних організацій) [Електронний ресурс] / В. М. Петрик. – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/bookscontent.php3?b=4&c=360>
9. Рекомендація Парламентської Асамблеї Ради Європи «Протиправні дії сект». – К., 1999. – 88 с.